روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

جام جم

شنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۴ | ۱۲ ذی‌القعده ۱۴۴۶
۲۰ صفحه روزنامه + ۸ صفحه ضمیمه
سال بیست‌وششم | شماره ۷۰۳۹
Saturday | May 10 | 2025

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

زخم ثروتمندان به اقلیم

۱۰درصد ثروتمندترین افراد جهان مسئول دوسوم گرمایش جهانی هستند

تغییرات اقلیمی و گرمایش جهانی اگر تا دودهه‌پیش جزو مسائل زیست‌محیطی صرف محسوب می‌شد حالا به ترجیع‌بند وعده‌های انتخاباتی سیاستمداران رسیده است؛ چراکه پیامدهای آشکار این تغییرات بر زندگی روزمره مردمان هم تأثیرات انکارناشدنی دارد. این موضوع محدود به یک منطقه خاص نیست اگرچه در برخی از کشورها ازجمله ایران تأثیرات سوء بیشتری دارد، چراکه ایران از دیرباز بر کمربند خشکسالی جهان قرار داشته و همواره دچار چالش‌های محیط‌زیستی اینچنین بوده‌است. شاهد مثال هم ورود این سرزمین به پنجمین دوره خشکسالی است که تبعاتش در کمبود ذخایر برفی و منابع آبی مشهود است اما گزارش تازه گاردین پرده از راز بزرگی برداشته است. این‌که دوسوم گرمایش جهان را باید پای فقط ۱۰درصد از ثروتمندان جهان بنویسیم!

زخم ثروت به اقلیم

این مطالعه برای اولین‌بار تأثیر ثروت متمرکز بر رویدادهای شدید اقلیمی مانند خشکسالی و موج گرما را به‌صورت کمی بررسی کرده و ارتباط مستقیمی بین سبک زندگی و سرمایه‌گذاری‌های ثروتمندان با پیامدهای اقلیمی برقرار می‌کند. از افزایش ۰/۶۱درجه سانتی‌گرادی دمای متوسط جهانی بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۰، حدود ۶۵درصد آن به انتشار گازهای گلخانه‌ای توسط ۱۰درصد ثروتمندترین افراد جهان (کسانی که درآمد سالانه بیش از ۴۳ هزار یورو دارند) نسبت داده می‌شود. ثروتمندترین یک‌درصد (یعنی افرادی با درآمد سالانه بیش از ۱۵۰ هزار یورو) مسئول ۲۰درصد گرمایش جهانی و ثروتمندترین ۰/۱درصد (حدود ۸۰۰هزار نفر با درآمد بیش از ۵۳۷ هزار یورو) مسئول ۸درصد آن هستند. ثروتمندترین ۱۰درصد، ۶/۵ برابر بیشتر از میانگین جهانی، جماعت یک‌درصد ثروتمند ۲۰ برابر و جماعت ۰/۱درصد ثروتمند ۷۶ برابر بیشتر به گرمایش جهانی کمک کرده‌اند.

تأثیر بر رویدادهای اقلیمی شدید

انتشار گازهای گلخانه‌ای توسط ثروتمندان به‌ویژه در کشورهای پرمصرف مانند چین و آمریکا (که روی هم نیمی از آلودگی کربنی جهان را تولید می‌کنند) باعث افزایش دو تا سه برابری موج‌های گرمایی شدید شده است. به‌طور خاص، یک‌درصد ثروتمند جهان ۲۶ برابر بیشتر از میانگین جهانی روی موج‌های گرمایی در قرن و ۱۷ برابر بیشتر روی خشکسالی‌های آمازون تأثیر داشته‌اند. این مطالعه نشان داد که اگر همه جهان مانند ۵۰درصد فقیرتر جمعیت جهانی گازهای گلخانه‌ای منتشر می‌کردند، گرمایش اضافی از سال ۱۹۹۰ تقریبا وجود نداشت اما اگر همه مانند ۱۰درصد، یک یا ۰/۱درصد ثروتمند منتشر می‌کردند، دمای جهانی به ترتیب ۲/۹، ۶/۷ یا ۱۲/۲ درجه سانتی‌گراد افزایش می‌یافت که برای حیات غیرقابل تحمل است.

فقط سبک زندگی نیست

این مطالعه نه‌تنها مصرف شخصی (مانند استفاده از جت‌های خصوصی یا خودروهای پرمصرف)، بلکه انتشار کربن ناشی از سرمایه‌گذاری‌های مالی را نیز بررسی کرده است. سرمایه‌گذاری در صنایعی مانند سوخت‌های فسیلی نقش مهمی در افزایش گرمایش دارد. به‌گفته کارل فریدریش شلوسنر، یکی از نویسندگان این مطالعه، «اقدامات اقلیمی که مسئولیت بیش از حد ثروتمندان را نادیده بگیرند، یکی از قوی‌ترین اهرم‌های کاهش آسیب‌های آینده را از دست می‌دهند.»

تأثیر اقلیم بر فقرا

گرمایش جهانی ناشی از عملکرد کاری و زندگی ثروتمندان به‌ویژه در مناطق فقیرتر جهان، مانند آفریقای جنوبی و آمازون، باعث افزایش رویدادهای شدید اقلیمی شده و به جوامعی که کمترین منابع را برای مقابله دارند، آسیب زده است. بیش از ۵۰درصد کارمندان تمام‌وقت در بریتانیا (با درآمد متوسط ۳۷ هزار پوند) در گروه ۱۰درصد ثروتمند جهان قرار می‌گیرند و بنابراین مسئولیت بیشتری در قبال این بحران دارند. این مطالعه استدلال می‌کند که نابرابری در انتشار کربن، استدلال قوی‌ای برای تأمین مالی اقلیمی و وضع مالیات بر ثروت ارائه می‌دهد تا خسارات وارده به کشورهای فقیرتر جبران شود.

چگونه به این نتایج رسیدیم؟

محققان داده‌های اقتصادی و شبیه‌سازی‌های اقلیمی را ترکیب کردند تا انتشار گازهای گلخانه‌ای گروه‌های مختلف درآمدی را ردیابی کنند. آنها از روش‌های اسنادی استفاده کردند تا تأثیر انتشارات را بر افزایش دما و رویدادهای شدید اقلیمی، مانند موج گرما و خشکسالی، در مقایسه با جهانی بدون تغییرات اقلیمی انسانی بررسی کنند. این مطالعه از شبیه‌سازی‌های ساده اما معتبر بهره برد که روابط بین انتشارات، گرمایش جهانی و تغییرات در رویدادهای شدید را با دقت بالا مدل‌سازی می‌کنند.

عدالت قربانی ثروت

سارا شونگارت، نویسنده اصلی و تحلیلگر مدل‌سازی اقلیمی تأکید کرد: «مطالعه مانشان می‌دهد که تأثیرات شدید اقلیمی صرفا نتیجه انتشارات جهانی انتزاعی نیست؛ بلکه می‌توان آنها را مستقیما به انتخاب‌های سبک زندگی و سرمایه‌گذاری مرتبط با ثروت ربط داد.» کارل فریدریش شلوسنر هم می‌گوید: «اگر همه مانند ۵۰درصد پایین جمعیت جهان گازهای گلخانه‌ای منتشر می‌کردند، گرمایش اضافی از سال ۱۹۹۰ در پایین‌ترین سطح ممکن بود. رفع این عدم تعادل برای اقدام اقلیمی عادلانه و مؤثر حیاتی است.»

چه باید کرد؟

نویسندگان این مطالعه پیشنهاد می‌کنند که مالیات‌های پیش‌رونده بر ثروت و سرمایه‌گذاری‌های پر کربن (مانند صنایع سوخت فسیلی) می‌تواند راه‌حلی برای کاهش انتشارات ثروتمندان باشد.
این مطالعه بر اهمیت هدف‌گذاری اقدامات اقلیمی بر گروه‌های پردرآمد تأکید می‌کند، زیرا آنها اهرم قدرتمندی برای کاهش آسیب‌های اقلیمی آینده هستند. از طرفی این مطالعه در زمانی منتشر شده که دمای متوسط جهانی در سال ۲۰۲۴ برای اولین بار از ۱/۵ درجه سانتی‌گراد بالاتر رفته است. گزارش‌های قبلی نشان می‌دادند که یک‌درصد ثروتمند جهان مسئول انتشار کربنی برابر با دوسوم جمعیت فقیرتر هستند که این یافته می‌تواند به این معنا باشد که تا دهه‌های آینده این موضوع باعث مرگ ۱/۳ میلیون نفر به‌دلیل گرمای شدید شود. مطالعه تازه انجام‌شده شواهد علمی بیشتری برای لزوم اقدامات عادلانه اقلیمی فراهم می‌کند و بر شکاف عمیق بین کسانی که گرمایش را ایجاد می‌کنند و کسانی که از آن رنج می‌برند، تأکید دارد.

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۱	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۱۲
غروب آفتاب: ۱۸:۵۸	اذان صبح فردا: ۰۳:۲۶
اذان مغرب: ۱۹:۱۸	طلوع خورشید فردا: ۰۵:۰۳

امروز در تاریخ

- زادروز رضا عطاران، بازیگر/ ۱۳۴۷
- زادروز پیام دهکردی، بازیگر/ ۱۳۵۱

رویداد

ایران، امام رضایی شد

در هر سرزمینی جشن‌های ملی و مذهبی زمانی در کامل‌ترین حالت خود برگزار می‌شوند که مردم چهارگوشه آنها را در دست بگیرند و اجرا کنند. چند سالی است که در ایران شاهد جشن‌ها و مناسبت‌هایی هستیم که مردم در آنها نه‌فقط ناظر و تماشاچی، که در بطن کار هستند. یکی از این مناسبت‌ها میلاد باسعادت حضرت علی‌بن موسی‌الرضا(ع) است که ایران زمین را به صحنه‌ای از عشق، ارادت و همدلی تبدیل می‌کند.

«اجتماع بزرگ امام‌رضایی‌ها» که امسال چهارمین سال خود را تجربه می‌کند و در سال‌های اخیر به یکی از باشکوه‌ترین رویدادهای مذهبی و فرهنگی کشور بدل شده، نه‌تنها فرصتی برای ابراز ارادت به ساحت مقدس امام‌رئوف(ع) است، بلکه جلوه‌ای از وحدت ملی و همبستگی اجتماعی را به نمایش می‌گذارد. این مراسم که در سال ۱۴۰۴ نیز با شکوه هرچه‌تمام‌تر در تهران و چندین شهر دیگر برگزار شد، بار دیگر نشان داد که نام و یاد امام‌رضا(ع) چگونه قلوب میلیون‌ها ایرانی را به هم پیوند داده است. اجتماع بزرگ امام‌رضایی‌ها که از سال‌های گذشته به همت گروه‌های مردمی با همکاری نهادهای متولی ازجمله شهرداری‌ها شکل گرفته، ریشه در عشق دیرینه ایرانیان به اهل‌بیت(ع) دارد. این مراسم که ابتدا در شهرهایی مانند تهران و مشهد با حضور محدود برگزار می‌شد، رفته‌رفته با توجه به استقبال دلدادگان آن‌قدر بزرگ شد که در سال ۱۴۰۴، نه‌تنها در پایتخت، بلکه در شهرهایی چون اصفهان، شیراز، تبریز، قم و مشهد با حضور گسترده مردم و با شعار «ایران امام‌رضا(ع)» برگزار شد. آنچه اجتماع امام‌رضایی‌ها را از دیگر مراسم‌های مذهبی متمایز می‌کند، حضور پررنگ مردم و تنوع برنامه‌های فرهنگی است. در این رویداد، از کودکان خردسال گرفته تا سالمندان و اقشار مختلف جامعه، همه در کنار هم قرار می‌گیرند تا عشق خود به امام‌رضا(ع) را به اشتراک بگذارند. موکب‌های مردمی که در مسیرهای برگزاری مراسم برپا می‌شوند، با ارائه خدماتی چون پذیرایی، اجرای برنامه‌های شاد و توزیع هدایای فرهنگی، فضایی صمیمی و دل‌انگیز ایجاد می‌کنند. در تهران، بیش از هزار موکب مردمی با خدماتی نظیر چایخانه‌های رضوی، ایستگاه‌های صلواتی و شهربازی‌های رایگان برای کودکان، به استقبال زائران و شرکت‌کنندگان رفتند. گروه‌های سرود محلی و مسجدی با اجرای قطعات مذهبی و حماسی، حال‌وهوای مراسم را دوچندان کردند. پخش زنده ارتباط با حرم مطهر رضوی در ساعت ۲۰، ازجمله لحظات به‌یادماندنی این مراسم بود. حضور چهره‌های فرهنگی و مذهبی، ازجمله مداحان برجسته‌ای چون محمدحسین پویانفر، عبدالرضا هلالی و امیر کرمانشاهی نیز به جذابیت برنامه افزود. اجتماع بزرگ امام‌رضایی‌ها تنها یک جشن مذهبی نیست؛ این رویداد پیامی عمیق از عشق، وحدت و امید به آینده را منتقل می‌کند و به‌مثابه یک نیروی معنوی، روح تازه‌ای به کالبد اجتماع می‌دمد. از سوی دیگر، این اجتماع فرصتی برای بازنمایی هویت ایرانی ـ اسلامی در سطح جهانی است. پخش تصاویر و ویدئوهای این مراسم در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های بین‌المللی، چهره‌ای مثبت و پویا از ایران به جهان مخابره می‌کند.

اجتماع بزرگ امام‌رضایی‌ها در سال ۱۴۰۴ بار دیگر نشان داد که عشق به امام‌رضا(ع) چگونه می‌تواند فراتر از مرزهای جغرافیایی، قومی و مذهبی، قلوب را به هم پیوند دهد. این مراسم، با تمام جلوه‌های فرهنگی، اجتماعی و معنوی‌اش، نه‌تنها یک جشن مذهبی، بلکه آیینه‌ای از هویت و همبستگی ملت ایران است. این اجتماع، با همه زیبایی‌ها و پیام‌هایش، نوید بخش آینده‌ای است که در آن، ایرانیان با تکیه بر ارزش‌های مشترک، در مسیر پیشرفت و همدلی گام برمی‌دارند. باشد که سایه پرمهر امام‌رئوف(ع) همواره بر این سرزمین گسترده باشد.

پیشخوان

درجست‌وجوی معنا

«زمستان کوئری‌ها»؛ روایتی عمیق درباره هویت و آزادی

نویسنده: جیمز وود
مترجم: شیرین ملک‌فاضلی
نشر: برج
سال انتشار: ۱۴۰۲

کتاب «زمستان کوئری‌ها» اثر جیمز وود، یکی از آثار برجسته در دنیای داستان‌نویسی مدرن است که با توجه به سبک خاص نویسنده و نگاه عمیق به مسائل روان‌شناختی و اجتماعی انسان‌ها، توانسته است جایگاه ویژه‌ای در ادبیات معاصر پیدا کند. این کتاب نه‌تنها از نظر ساختاری و داستانی جذاب است، بلکه به‌طور گسترده‌ای به مفاهیم فلسفی و روان‌شناسی پرداخته و تلاش می‌کند تا ابعاد مختلف زندگی انسان‌ها را در مقابل بحران‌های اجتماعی و فردی بررسی کند. زمستان کوئری‌ها داستانی است که در بستر یک جامعه سرد و بی‌روح جریان دارد، جایی که بحران‌های روانی، فردی و اجتماعی در هم تنیده‌اند و شخصیت‌های مختلف در جست‌وجوی معنا و هویت خود در این دنیای پیچیده به سر می‌برند.

شخصیت‌های داستان به‌طور بی‌نظیری شکل گرفته‌اند. وود از شخصیت‌های اصلی و فرعی برای بازتاب دادن بحران‌های فردی و اجتماعی استفاده می‌کند. آلکس کوئری، شخصیت اصلی داستان، نمایانگر فردی است که در میان بحران‌های ذهنی و اجتماعی گرفتار شده و در تلاش برای یافتن جایگاه و هویت خود در دنیای پیرامونش است. یکی از ویژگی‌های مهم کتاب پردازش عمیق و فلسفی به مسائل وجودی و روان‌شناختی است.

وود در این کتاب به مسائلی مانند هویت، آزادی، تنهایی و جست‌وجوی معنا در زندگی پرداخته است. شخصیت‌ها در این داستان در جست‌وجوی «خود» هستند و می‌خواهند بفهمند که چگونه می‌توانند در یک دنیای پیچیده و سرد به زندگی‌شان معنا ببخشند.

جهان

رونمایی از پاپ

- جلسه کنکلاو پاپی بعد از دو روز به پایان رسید و دود سفید حکایت از انتخاب رابرت فرانسیس پریووست آمریکایی به عنوان پاپ است.

کیوآرکد را اسکن کنید

بین‌الملل

فداکاری پلیس چینی

- ویدئویی از فداکاری مأمور پلیس چین برای نجات شهروندی که در کانال آب افتاده بود، تحسین و توجه کاربران را برانگیخته است.

کیوآرکد را اسکن کنید

حیات‌وحش

مرگ عجیب کرکس‌ها

- تصاویر منتشرشده از سوی سازمان حفاظت از حیات‌وحش در معرض خطر، مرگ دسته‌جمعی کرکس‌ها را در آفریقای جنوبی نشان می‌دهد.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

رهگیری موشک‌ها

- سامانه پدافند هوایی هند چند موشک شلیک‌شده از سوی ارتش پاکستان را در منطقه جامو و کشمیر رهگیری کرده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

اروپا، خشونت پنهان علیه زنان

چرا خشونت مبتنی بر جنسیت در اتحادیه اروپا کمتر گزارش می‌شود؟

میزان خشونت در اتحادیه اروپا افزایش داشته است. در گزارش‌هایی حتی بیشترین فراوانی این خشونت نزد نوجوانان اروپایی بوده است. از سوی دیگر زنان هم در میان قربانیان خشونت بیشترین رشد را داشته‌اند چیزی که بسیار کمتر از آنچه در واقعیت رخ می‌دهد، گزارش می‌شود. در حال حاضر تفاوت‌هایی در داده‌های جمع‌آوری شده توسط کشورهای عضو اتحادیه اروپا در موضوع جنسیت وجود دارد؛ با وجود این تغییراتی برای ایجاد یک استاندارد مشترک تا سال ۲۰۲۷ میلادی به اجرا گذاشته خواهد شد.

خشونت؛ یکی از هر سه زن

از هر سه زن ساکن اتحادیه اروپا (چه زنانی که شهروند یکی از کشورهای عضو این اتحادیه هستند و هرگز خارج از این اتحادیه زندگی نکردند و چه زنان مهاجر و غیرشهروند؛ یا شهروندانی که پیشینه مهاجرت دارند) یک نفر در طول زندگی خود، نوعی خشونت جسمی یا جنسی را تجربه کرده است. با این حال، تنها ۱۳/۹درصد از قربانیان، این حادثه یا تهدید توأم با خشونت را به پلیس گزارش دادند.

پنهان در آمار

بیش از نیمی از زنان (۶۳/۷درصد) ماجرای این حادثه تلخ را با یک دوست یا فردی نزدیک در میان گذاشتند و ۲۰/۵درصد نیز با کادرهای بهداشتی یا مددکاران اجتماعی تماس گرفتند. کارشناسان مؤسسه اروپایی برابری جنسیتی بر این باورند که از آنجا که هنگام ثبت داده‌ها به عواملی مانند جنسیت، سن، شکل خشونت یا رابطه فرد قربانی با متجاوز همیشه توجه نمی‌شود، بسیاری از موارد خشونت مبتنی بر جنسیت ممکن است در داده‌ها پنهان باقی بمانند.

زنان، قربانیان اصلی خشونت

در این گزارش آمده است: «در آخرین اقدام برای جمع‌آوری داده‌های رسمی، ۲۶ کشور از ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا توانستند داده‌های مربوط به «خشونت توسط شریک زندگی» و خشونت‌های خانگی را ارائه دهند. با وجود این همه آنها قادر نبودند که آمار تفکیک شده‌ای را در صورت درخواست شاخص‌ها ارائه دهند که نشان می‌دهد حتی اگر خشونت‌های اعمال شده علیه زنان گزارش شود نیز به‌طور دقیق و کامل ثبت نخواهند شد.

براساس گزارش‌های دریافت شده از آن دسته از کشورهای اتحادیه اروپا که داده‌های تفکیک جنسی را ارائه دادند، زنان ۸۵درصد قربانیان خشونت توسط شریک زندگی را در ۱۲ کشور عضو، ۷۶درصد قربانیان خشونت‌های خانگی را در ۲۰ کشور عضو و ۴۷درصد قربانیان خشونت به هر دلیلی را در ۱۳ کشور عضو تشکیل می‌دهند.

همچنین به دلیل عدم تفکیک داده‌ها براساس شاخص‌های مختلف، این واقعیت نیز نشان داده نمی‌شود که بسیاری از حوادث خشونت، رویدادهای منفرد نیستند.

در اتحادیه اروپا ۳۱/۸درصد از زنان در طول زندگی خود خشونت فیزیکی یا تهدید یا خشونت جنسی توسط شریک زندگی خود را تجربه کرده‌اند.

برای اکثر آنها نیز این خشونت‌ها «بارها» تکرار شده است (۱۴/۶درصد) و تنها ۳/۵درصد از این زنان گفته‌اند که تنها «یک‌بار» قربانی خشونت شدند.